

BÂRSAN, Lucian
Romania Documentation Project
Română
RG-50.573*0008

Cutia 1, CD 1

În acest interviu, Lucian Gheorghe Bârsan, cetățean român născut la Giurgiu, își amintește evenimente legate de intrarea armatei germane în capitala României în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. El vorbește despre haosul general instalat în București odată cu începerea războiului, precum și despre trauma provocată la vârsta de nouă ani de vederea unui număr foarte mare de evrei uciși în apropierea capitalei.

[01:] 00:31:09 – [01:] 05:05:00

Q: Spuneți-mi, vă rog, cum vă numiți.

A: Mă numesc Bârsan Gheorghe Lucian; sunt cetățean român de religie creștin ortodoxă.

Q: Când v-ați născut?

A: M-am născut la 16 februarie 1932.

Q: Unde v-ați născut?

A: M-am născut la Giurgiu, la 60 km de București.

Q: În ianuarie 1941 aveți 9 ani?

A: Da, aproape 9 ani.

Q: Cum ați ajuns în București?

A: La Sighișoara, unde trăiau bunicii mei, a murit bunicul meu. Am primit în ziua de 20 ianuarie 1941 telegramă că tata și cu mine să mergem la înmormântare. Tata avea un Ford cu mustăți, Ford model 1933 și ne-am urcat în mașină, am venit la București, la unchiul meu, pe care trebuia să-l luăm și împreună, a doua zi, să ne urcăm în tren și să mergem la Sighișoara. A doua zi, însă, a început rebeliunea.

Q: Asta era în 20?

A: Da, iar pe 21 dimineața a început rebeliunea. S-a anunțat la radio că s-au închis toate gările, tot tot tot, și deci noi nu mai puteam ajunge la Sighișoara. Atunci tata și cu mine am hotărât să ne

întorcem la Giurgiu, unde locuiam. Ne-am urcat in mașină și am făcut un drum de coșmar prin plină rebeliune. Am ajuns abia la zece seara la Gara Filaret, care era păzită de armată.

Q: Vă amintiți ce ați văzut pe drum prin oraș?

A: Pe drum am văzut răniți, morți, incendii, lupte între armată și legionari; era ceva de coșmar pentru un copil de 9 ani.

Q: Erați în drum spre Gara Filaret?

A: Eram în drum spre ieșirea din București, dar n-am putut ajunge. Ne spuneau oamenii: „Duceți-vă la gara Filaret, că acolo e armata”. Știam că nu puteam să ieșim din București și am zis: „Mergem la Gara Filaret, lăsăm mașina acolo și cu primul tren care o fi, plecăm la Giurgiu”. Dar nu a fost să fie așa; am ajuns la zece seara la Gara Filaret, armata ne-a lăsat să stăm în sala de așteptare și am stat acolo toată noaptea. În sala de așteptare, tatăl meu a întâlnit un colonel din Giurgiu, cu fiica lui; fiica lui avea 8 ani; și pe ei îi apucase rebeliunea în București. A doua zi de dimineață, fiind el colonel și șeful unui regiment din Giurgiu, ne-am urcat în mașină și am plecat spre Giurgiu. Dar în dreptul hanului Calul Bălan, cam unde este acum Piața Progresu, a trebuit să ne oprim, pentru că a intrat armata germană în București. Veneau de la Giurgiu. Ei erau acolo din octombrie 1940. Defilarea armatei germane a durat vreo două ore. După vreo două ore, ne-am urcat în mașină și am plecat mai departe. La primul baraj militar era gata să fim împușcați; fiind cu noi colonelul din Giurgiu, s-a legitimat, au văzut că suntem doi copii, că nu suntem legionari care fugim din București, și ne-au dat drumul să trecem mai departe. Am trecut prin comuna Jilava, am trecut peste podul care trece peste râul Sabaru și mai departe, pe mâna dreaptă, este o pădurice rară, o zonă inundabilă a râului Sabaru. Și când am ajuns acolo, pe șosea era lume multă adunată [*oftează*], iar în stânga șoselei erau cam cincizeci de cadavre – oamenii spuneau că sunt cincizeci – iar în dreapta erau peste o sută. Toți erau dezbrăcați, goi; toți fuseseră în cursul nopții jefuiți de tot ce aveau pe ei, li se smulseseră inele, dinți din gură și așa mai departe.

[01:] 05:05:01 – [01:] 11:11:11

Q: Așa ați auzit?

A: Nu așa am auzit, am văzut cu ochii mei. Tata auzise din Giurgiu că un doctor foarte bun evreu fusese ridicat, și atunci, împreună cu colonelul, ne-au lăsat pe noi, copiii, în mașină și s-au dus să îl caute pe acest doctor. S-au îndepărtat de mașină, s-au dus, umblau din cadavru în cadavru. La un moment dat, noi, când ne-am trezit singuri - morți în stânga, morți în dreapta - ne-am înspăimântat, am ieșit din mașină, ne-am luat de mână și am fugit după părinții noștri. Am fugit sărind peste cadavre, printre cadavre, și normal că i-am văzut de aproape de tot. Înspăimântător ce am văzut. Era zăpadă, toți erau înghețați, cadavrele erau galbene, aveau dinți smulși, degete smulse și așa mai departe.

Q: Vă amintiți din imaginea asta cam de ce vârstă erau?

A: Erau oameni în toată firea și toți erau bărbați.

Q: Bărbați?

A: Numai bărbați și toți erau oameni în toată firea, nu erau tineri. Am alergat printre cadavre până la părinții noștri. Părinții noștri ne-au luat în brațe, ne-au băgat cu capul în palton și pe sus ne-au adus, ne-au băgat în mașină și am plecat mai departe la Giurgiu. Rezultatul este că o lună de zile adormeam și mă trezeam urlând de spaimă și de coșmarul prin care trecusem.

Q: V-a spus cineva dintre oamenii adulți că e vorba de evrei?

A: Toți cei de acolo declarau că sunt evrei și fuseseră împușcați cu o seară înainte de către legionari. Aduși cu camioanele din București, toți erau împușcați în spate. Vă spun ce declarau, și acolo erau o grămadă de săteni, lume multă de tot, și toți spuneau că sunt evrei și că fuseseră împușcați de legionari, iar noaptea fuseseră jefuiți de localnici.

Q: Și apoi ați plecat mai departe?

A: Am plecat mai departe la Giurgiu. Am ajuns la Giurgiu, colonelul s-a dus la treaba lui, tata s-a dus înapoi, că tata era concentrat și era șofer pe Salvarea de la spital. Și noi... n-a fost școală un timp, iar eu acum țipam, imediat mă trezeam urlând. O lună de zile a durat acest coșmar, până s-a mai șters nițel din memorie ceea ce am văzut, dar am văzut din apropiere, am trecut, am sărit peste cadavre - doi copii, un băiat de nouă ani și o fetiță de opt ani, de mână. Așa ceva vă dați seama că nu voi putea uita cât oi trăi și este de condamnat așa ceva. Așa ceva nu trebuie să se mai repete. Vă rog, această mărturie a mea este și un apel – faceți tot ce este posibil ca așa ceva să nu se mai întâmple. *[Tăcere până la reluarea interviului]*

Q: Apoi, în timpul războiului, ați rămas acasă, în Giurgiu?

A: Am rămas în Giurgiu. În 12 aprilie 1942, Giurgiul a fost inundat, noi am fost evacuați și ne-am stabilit la București. Și de atunci, din mai 1942, am locuit numai la București, până acum. La Giurgiu am pierdut absolut tot ce am avut, și casă, și mobilă, și mașină, din cauza inundației. Casa noastră a stat trei metri sub apă timp de trei luni de zile. Când ne-am dus, nu mai era nimic, era o ridicătură de mâl. Au fost vremuri rele și grele. Rele și grele. *[Tăcere până la reluarea interviului]*

Q: Spuneați că cadavrele au fost jefuite cu o noapte înainte. Atunci ați auzit?

A: Da, cei care erau acolo, în șosea, erau oameni din Jilava, din Adunații Copăceni, șiăștia spuneau că țiganii îi jefuiseră în cursul nopții.

Q: Asta ați auzit chiar atunci?

A: Da, atunci, pe loc, și tatăl meu și colonelul cu care eram comentau pe drum: „La uite ce-au putut să facă...”, pentru că, v-am spus că smulseseră degete...

Q: Toți erau dezbrăcați?

A: Toți erau în pielea goală și toți erau împușcați în spate.

Q: Împușcați în spate?

A: Da.

Q: Nu erau urme de cuțite sau de alte forme de ucidere?

A: Nu, gloanțe în spate.

Q: Din ce ați înțeles atunci, fuseseră aduși dezbrăcați acolo?

A: Nu, au fost aduși îmbrăcați, au fost împușcați, și cei care i-au împușcat au plecat și i-au lăsat acolo; și în cursul nopții au fost dezbrăcați, jefuiți.

Q: Din localnici, oamenii spuneau că sunt țigani?

A: Că sunt țigani, da, că țigani îi dezbrăcaseră.